

مشروعیت حقوقی تصمیم‌گیری‌های شورای امنیت در امنیت انسانی

سعیده عبدالباقی

بامقدمه

دکتر مهدی ذاکریان

عضو هیأت علمی دانشکده حقوق و علوم سیاسی

دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات

سرشناسه	: عبدالباقي، سعيدة، ۱۳۶۸ -
عنوان و نام پديدآور	: مشروعيت حقوقى تصميم گيرى هاى شوراي امنيت در امنيت انسانى / سعيدة عبدالباقي: يا مقدمه مهدي ذاکر بان.
مشخصات نشر	: تهران: خرسندى، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهري	: ۱۴۰ ص.
شابک	: 978-600-114-617-6
وضعيت فهرست نويي	: فيبا
يادداشت	: کتابنامه: ص. [۱۳۵] - ۱۴۰؛ همچنين به صورت زيرنويس.
موضوع	: سازمان ملل متحد. شوراي امنيت United Nations. Security Council
موضوع	: سازمان ملل متحد. شوراي امنيت -- قطعنامه ها
موضوع	: United Nations. Security Council -- Resolutions
موضوع	: صلاحيت قانونى (حقوق بين الملل) (Jurisdiction) International law
موضوع	: امنيت انسانى Human security
شاسه افزود	: ذاکر بان، مهدي، ۱۳۴۷ -، مقدمه نويس
رده بندي کنگره	: ۳۹۱ م ۵۰۶/۷ ع ۲ JZ ۵۰۶
رده بندي ديويي	: ۳۴۱/۲۱
شماره کتابشناسي ملي	: ۲۸۰۸۰

انتشارات خرسندى

نمايشگاه و فروشگاه كتب فقهی، - حقوقی و مجموعه قوانين

تهران، خيابان انقلاب - خيابان فخر رازى - خيابان لبافى نژاد - نوبت به خيابان دانشگاه - پلاک ۱۷۴ - واحد ۲

تلفن: ۵ - ۶۶۹۷۱۰۳۳ و ۵ - ۶۶۱۰۵۸۴

فروشگاه شماره ۱: دانشگاه تهران، دانشکده حقوق و علوم سياسي: ۶۶۴۱۰۲۰۳

فروشگاه شماره ۲: ميدان انقلاب، خ منبرى جاويد (ارديبهشت)، پلاک ۹۲ تلفن: ۶۶۹۵۰۰۰ - ۶۶۷۵۵۹۱۰

فروشگاه شماره ۳: خ انقلاب، نرسیده به ميدان فردوسى، کوچه شهيد براتى، دانشکده حقوق دانشگاه آزاد،

طبقه زيرين (قسمت کتابفروشى): ۶۶۷۵۵۹۱۰

پست الكترونيك: Khorsandy.pub@gmail.com

سایت اينترنتی: WWW.Khorsandypub.com

مشروعيت حقوقى تصميم گيرى هاى شوراي امنيت در امنيت انسانى

سعيدة عبدالباقي

چاپ اول: ۱۳۹۵ تیراژ: ۵۰۰ جلد قيمت: ۱۱۵,۰۰۰ ريال

ISBN: 978- 600 - 114-617-6

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۱۴-۶۱۷-۶

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۱.....	پیشگفتار.....
۱۳.....	مقدمه.....
۱۵.....	فصل اول - مشروعیت صلاحیت قانون گذاری شورای امنیت در پرتو نظام بین الملل.....
۱۷.....	مقدمه.....
۱۸.....	انواع صلاحیت شورای امنیت.....
۲۰.....	صلاحیتهای خاص.....
۲۱.....	صلاحیتهای مشترک.....
۲۱.....	صلاحیت قانون گذاری شورای امنیت از دیدگاه منشور ملل متحد.....
۲۲.....	مقدمه منشور ملل متحد.....
۲۳.....	ماده ۲۴ منشور ملل متحد.....
۲۴.....	فصل ششم منشور ملل متحد.....
۲۵.....	فصل هفتم ماده ۳۹ منشور در شناسایی مواد تهدید و نقض صلح و عمل تجاوز.....
۲۸.....	ماده ۴۰ منشور ملل متحد.....
۲۹.....	تفسیر منشور ملل متحد.....
۳۰.....	صلاحیت قانون گذاری شورای امنیت در پرتو ساختار و ماهیت وظایف شورا.....
۳۱.....	صلاحیت قانون گذاری شورای امنیت و نظریه تفکیک قوا.....
۳۱.....	شورای امنیت قاضی صلاحیت خود.....
۳۳.....	مجموع اختیارات سازمان ملل متحد و شورای امنیت.....
۳۴.....	پیشنهاد برای اعطاء صلاحیت اصلی به شورای امنیت.....
۳۷.....	فصل دوم - تبیین و تحلیل حقوقی صلاحیت شورای امنیت در ساختار نظام حقوقی بین الملل.....
۳۹.....	قانون گذاری در علم حقوق.....
۴۳.....	تصمیمات سازمان های بین المللی به عنوان منبع حقوق بین الملل.....
۴۵.....	نگرشی بر تحولات قانون گذاری در حقوق بین الملل.....
۴۸.....	اوصاف حقوقی سازمان ملل متحد و تبیین دلایل شمول آثار حقوق معاهدات بین المللی بر منشور ملل متحد.....
۴۸.....	اوصاف حقوقی شخصیت سازمان ملل متحد در سیستم های حقوق ملی.....

۴۹.....	اوصاف حقوقی شخصیت سازمان ملل متحد در سیستم حقوق بین الملل و آثار آن
۵۰.....	آثار حقوقی وصف بین المللی شخصیت حقوقی سازمان ملل متحد در شمول احکام معاهدات عام بر منشور
۵۰.....	ربافت معاهده معاهدات به عنوان ابزار تفسیر منشور ملل متحد
۵۳.....	سرشت حقوقی شورای امنیت و ایراد حل و فصل ماهوی اختلافات
۵۵.....	محدودیتهای کلی و عام اختیارات شورای امنیت
۵۷.....	جایگاه حقوقی شورای امنیت در منشور ملل متحد

۵۹.....	فصل سوم - مشروعیت و اعتبار حقوقی و سیاسی تصمیمات و اقدامات الزام آور شورای امنیت
۶۱.....	مشروعیت و اعتبار حقوقی تصمیمات و اقدامات الزام آور شورای امنیت سازمان ملل متحد
۶۲.....	نقش شورای امنیت در حل و فصل مسألت آمیز اختلافات بین المللی
۶۳.....	اقدامات اجرایی و اجبار کننده شورای امنیت
۶۶.....	اقدامات اجبار کننده غیر قهری
۶۷.....	اقدامات اجبار کننده قهری
۶۹.....	تصمیمات مرتبط با حقوق شورای امنیت بعنوان منبع غیر مستقیم حقوق بین الملل
۷۰.....	تعامل شورای امنیت و حقوق بین الملل عرفی
۷۱.....	تصمیمات عام گرایانه شورای امنیت در زمینه حفظ صلح و امنیت بین المللی
۷۴.....	مداخله به منظور جلوگیری از تولید و توسعه سلاح های کتلانسی (مصادیق عینی)
۷۶.....	در عراق
۷۸.....	در کره ی شمالی
۸۱.....	مداخله ی بشر دوستانه به منظور جلوگیری از نقض حقوق بشر (نمونه های عینی)
۸۲.....	در کردستان عراق
۸۵.....	در سومالی
۸۶.....	در بوسنی و هرزه گوین
۸۷.....	در رواندا
۸۸.....	تصمیمات شبه قضایی شورای امنیت
۸۸.....	بحران کویت
۹۰.....	حادثه هوایی لاکربی
۹۱.....	اخراج فلسطینیان از کرانه باختری
۹۲.....	ملاحظات در خصوص اقدامات شبه قضایی شورای امنیت

۹۵	فصل چهارم - دکترین امنیت انسانی و ارزیابی عملکرد شورای امنیت
۹۷	ابعاد امنیت در پرتو تحولات نظام بین‌المللی
۹۸	امنیت، سطوح امنیت و ویژگی‌های آن
۹۸	امنیت چیست؟
۱۰۱	سطوح امنیت
۱۰۱	امنیت فردی
۱۰۱	امنیت اجتماعی
۱۰۱	امنیت ملی
۱۰۲	امنیت منطقه‌ای
۱۰۲	امنیت بین‌المللی
۱۰۲	ویژگی‌های امنیت
۱۰۲	نسبی بودن امنیت
۱۰۳	ذهنی بودن امنیت
۱۰۳	عینی بودن امنیت
۱۰۴	ابعاد امنیت و انواع تهدیدها
۱۰۴	امنیت نظامی
۱۰۴	امنیت سیاسی
۱۰۴	امنیت اقتصادی
۱۰۴	امنیت اجتماعی
۱۰۴	امنیت زیست محیطی
۱۰۵	تهدیدات نظامی
۱۰۵	تهدیدات سیاسی
۱۰۵	تهدیدات اجتماعی
۱۰۶	تهدیدات اقتصادی
۱۰۶	تهدیدات زیست محیطی
۱۰۷	امنیت بعد از ۱۱ سپتامبر
۱۰۸	چند لایه شدن امنیت
۱۰۸	سیر تحول تاریخی امنیت و درک سنتی امنیت
۱۱۰	امنیت انسانی به عنوان پارادایم نوین امنیت
۱۱۱	سیر تکاملی مفهوم امنیت انسانی در سطوح بین‌الملل

۱۱۱	امنیت انسانی چیست؟
۱۱۳	پیشینه امنیت انسانی
۱۲۰	مفهوم امنیت انسانی
۱۲۲	ابعاد مختلف امنیت انسانی و دیدگاه‌های موجود
۱۲۲	امنیت اقتصادی
۱۲۲	امنیت غذایی
۱۲۳	امنیت بهداشتی
۱۲۳	امنیت محیطی
۱۲۴	امنیت شخصی
۱۲۴	امنیت اجتماعی
۱۲۵	امنیت سیاسی
۱۲۵	سطوح امنیت انسانی
۱۲۷	دیدگاه رئالیست‌ها (واقعگرایان)
۱۲۹	دیدگاه سازه‌انگاران
۱۳۱	دیدگاه مضیق
۱۳۱	دیدگاه موسع
۱۳۲	حقوق بین‌الملل و دستور کار امنیت انسانی
۱۳۳	نتیجه‌گیری
۱۳۵	منابع و مآخذ

پیشگفتار

یکی از باخدا مطرح در جامعه سیاسی ایران موضوع مشروعیت حقوقی تصمیمات آراء و قطعنامه‌های شورای امنیت است. بی‌شک قطعنامه‌ها و آراء شورای امنیت بر پایه منشور ملل متحد از اعتبار و مشروعیت لازم حقوقی بهره‌مند است. برپایه ماده ۲۵ از فصل پنجم منشور ملل متحد اعضای سازمان ملل موافقت می‌نمایند که تصمیمات شورای امنیت را بر طبق این منشور قبول و اجرا نمایند. با این حال عدم توجه به این نکته که نهاد شورای امنیت یک نهاد سیاسی است سبب برداشت‌های نادرستی از این نهاد شده است.

از جمله اینکه برخی انتظار دارند که این نهاد سیاسی مطابق با حقوق بین‌الملل عمل کند. چنین انتظاری طبعاً با ذات شورای امنیت که با قدرت گره خورده است همخوانی ندارد. با توجه به همین بحث و اهمیت آن خانم عبدالباقی در موضوع امنیت و امنیت انسانی مطالعات گسترده‌ای را انجام داده‌اند.

ایشان طی پژوهش‌های رساله کارشناسی ارشد خویش این موضوع را بررسی کردند که مشروعیت حقوقی تصمیم‌گیری‌های شورای امنیت در موضوع امنیت انسانی چیست و به طور تخصصی به واکاوی موضوع پرداخته‌اند. به همین روی مطالعه پژوهش ایشان می‌تواند پاسخگوی برخی پرسش‌ها باشد.

وی به منظور تکمیل مطالعات خویش در برنامه شبیه‌سازی شورای امنیت سازمان ملل که از سوی فصلنامه مطالعات بین‌المللی و با همکاری سازمان ملل متحد برگزار می‌شود هم شرکت کرده‌اند تا مطالعات خود را ژرفای بیشتری دهند. امید اینکه وی در پژوهش‌های خود در این موضوع موفق باشد.

مقدمه

در طول سال‌های گذشته، سازمان ملل متحد فراز و نشیب‌های زیادی را طی کرده است. سازمان ملل به طور اعم شش‌رای امنیت و مجمع عمومی به طور اخص اقدامات فراوانی را در راستای حفظ و صلح امنیت بین‌المللی انجام داده‌اند و در مقابل تحولات زیادی را نیز به خود دیده‌اند. در بررسی قطعنامه‌های شورای امنیت سوم آن است که از چه دیدگاهی و در چه مقطعی آن را بررسی نماییم. از دیدگاه منشور بررسی کردن با بررسی از دیدگاه عملی و بررسی در سال‌های اولیه‌ی سازمان با سال‌های اخیر کاملاً متفاوت است. مطابق مسئولیت اولیه‌ی حفظ صلح و امنیت بین‌المللی به عهده شورای امنیت گذارده شده است. در "تاریخچه به دلیل به بن بست رسیدن شورای امنیت در پی و توهای مکرر اعضای دائم شورای امنیت و به دلیل افزایش تعداد اعضای مجمع عمومی به نفع کشورهای جهان سوم مجمع از قدرت فوق‌العاده برخوردار شده و طوری که با آنچه در منشور برای آن در نظر گرفته شده بود متفاوت شد.

با فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی و سقوط نظام دو قطبی تفاهم در شورای امنیت هرچه بیشتر تجلی پیدا می‌کند و شورای امنیت در مقابل چشم‌همگان یک‌ه تاز به صلح و امنیت بین‌المللی می‌شود و نمود آن در مفاهیمی مانند جنگ عراق و کویت یا بحران سومالی، هائیتی و .. به چشم می‌خورد.

با وجود آن که شورای امنیت اقداماتی را در راستای حفظ صلح و امنیت بین‌المللی انجام داده است ولی این واقعیت را نباید فراموش کرد که شورا همواره در راستای قدرت‌های بزرگ عمل کرده است و هر جا که علیه منافع یکی از اعضای دائم بوده است با اعمال حق و تو شورای امنیت از انجام هرگونه اقدامی عاجز مانده است.

همچنین آنچه در مبانی صلاحیت قانون‌گذاری شورای امنیت لازم و ضروری است تمرکز بر دو جنبه سیاسی و حقوقی است. به طور دقیق‌تر تحلیل جامع مبانی این صلاحیت با پیوند دو حوزه

حقوق بین‌الملل و روابط بین‌الملل میسر خواهد شد. وقایع و حقایق بیرون از سازمان ملل تأثیرات عمیقی در این سیستم بر جای می‌گذارد و ماهیت شورای امنیت و نحوه تصمیمات آن را نیز دگرگون می‌سازد. از طرفی جهان با پشت سر نهادن دو جنگ خانمان سوز و ویرانگر شاهد تحولات نوینی در عرصه بین‌المللی به ویژه پیشرفت‌های اقتصادی، رشد جمعیت و منابع جدید، ظهور تسلیحات مخرب، تغییرات آب و هوایی، محیط زیستی نظیر گرم شدن زمین و ... همه امنیت بشر را تحت شعاع قرار داده است و مقوله امنیت توجه خاصی شد و مفهوم سنتی از امنیت کارساز نبود و لزوم یک بازتأریف از امنیت و تهدیدات پیرامونی مدنظر قرار گرفت. بدین ترتیب لازم است در تشریح وظایف و اختیارات شورای امنیت و ماهیت حقوقی قطعنامه‌ها و بررسی امنیت انسانی به این حقایق ملموس توجه کنیم.

